

A NAGY HONVÉDŐ HÁBORÚ IDEJÉN ODESSZA 1941. AUGUSZTUS 16-TÓL OKTÓBER 16-IG FÉLÉNÁLT A NÉMET ÉS ROMÁN FASISZTA HADAKNAK

A VÁROS TÖRE MINT KETHONAPOS OSTROMA IDEJÉN A LAKOSSÁG A HADSEREGGEL EGYÜTTMŰKÖDVE FELTARTÓZTATTA ÉS KIFARASZTOITTA AZ ELLENESÉGES SEREGEKET

DM

magazin

BAJSZOK, CSIZMÁK

Amióta a gazdasági reform szelleme áthatja hétköznapjainkat, ugyancsak mozgásba jött a vendéglátóipar. Újabb és újabb sarkokon nyílnak ki a frissen festett borkóstoló-meg presszóajtók, látványos feltárlkozásukkal a patyolatkabátos szakma újabb és újabb dícsőségét hirdelve.

Es amiképp a reform biztatgatásához illik, nemcsak a borkóstoló-meg a presszóajtók száma szaporodott meg, de hasonlóképpen figyelemre méltó változást mutatnak a poharak üritését szolgáló helyiségek belső vidékei is. Itt pácolt faburkolat sugároz „természetes” hangulatot, ott csiszolatlan kövek idézik fel az őstermészetet, máshol pedig a faluhelyen használatos edények — szítmaturzsálemek, elaggott mángorlók — kerülnek a főfalak főhelyeire.

Vendéglátóiparunkban erősen megnőtt a zsup-, illetve zsindegyfedéles házak használati eszközeinek árszija.

Am — miként az egyre inkább tapasztalható — a vendéglátó egységek díszítési divatja a flakák, tányérok világán messze túlcsap. A presszófalakról fölroppennek a mázasköcsögök, lekváros szillék ősi motívumai, és igen gyors ütemben áttelepülnek a születésük szerint mai, mondandójuk szerint pedig modernnek szánt képzőművészeti alkotásokra.

Soha annyi mázasköcsög-motívumot, mint manapság! Soha annyi lekváros-szilke-színezetet, mint ezekben a Mechanizmus megmozgatta években, hónapokban!

Igy van, ahogy mondjuk: az utóbbi időben nemcsak a vendéglátóipar fedezte fel a régi betyárvők ösztönösen művészi díszítőelemeit, de — az említett csatornákon keresztül — az ősdokorációk eljutottak a grafikuskartonokra, a festővásznakra is.

Megfigyelhető ez az átplántálódás sok-sok tárlatunkon!

Kajla bajszok, ráncos csizmák — meg szűrök, gubák, pöndölök és rokolyák — váltják egymást, majdhogynem képről képre, a

legfrissebb képzőművészeti divat szóltan bizonyítékaiként.

Kajla bajszok, ráncos csizmák... Isten ments, hogy ez önmagunkban szép és nemes motívumok indokolt alkalmazása ellen szóljunk, hogy kifogásoljuk: miért veszi valaki esetjére, tollára ezeket a „rekvizitumokat”. De hát a dolog egészen másként fest! Olyképpen, hogy ezek a motívumok immár kellékek lettek — a festmény- vagy rajzcsinálás mindig „kéznel levő” alkotászeivé.

Néhány, a szurrealisták túldirekt módján megfestett gatyáskalpágos betyáralak, hozzá pár karikásositor, füstös csövű pisztoly, és máris kezd alakulni a sokfigurás munka, amely minden bizonytalansággal gyorsan vevőre is talál.

Es hát ez a lényeg! A divat hullámain gyorsan továbbjuttatni a kartont, a vásznat; addig, amíg a karikásositorok, füstös pisztolyok láttán még nagy kedvvel nyitogatják buksájukat a „műbarátok”.

Érdekes, pár éve a motívumot motívummal metsző — az úgynevezett nagyvárosi világot egymásra másolt látványelemekkel megidéz — képépítések számítottak slágernek, most viszont éppen ez a pandúrromantika kap vastapsot...

Elharsogni, hogy miként hamis volt az a túllihégés, éppúgy „értéken felüli” ez a hozsannázás? Szertedörögni, hogy miként torz ízlésre vallott annak a „modern” világnak az a „modern” megörökítése, éppúgy torz ízlésre vall ennek az „ős eredeti” irányzatnak ilyen gátlástalan kiszolgálása és minden fölé emelése?

Bizony, elég egy kézlegyintés is, tudatni: túlhajtott, túllihégett divatokról volt és van is szó az említett képzőművészeti jelenségek esetében. Túlhajtott, túllihégett divatokról, amelyeket muszáj néha nevéükön nevezni. Már csak azért is, hogy tudjuk: az igazi értékek megteremtése „hol”, vagyis hogy kiktől nem várható...

AKÁCS LÁSZLO

Tankolni kellene valahol.
— Tankolni? Akkor már inkább álljunk kézen!

— Az túl egyszerű. Kevesen figyelnének ránk.

— Hát akkor mit?

— Csinálni kellene valamit. Nem tudunk mit kezdenie ezzel a...

— Magunkkal nem tudunk mit kezdeni.

— Hát magunkkal kellene valamit kezdeni. Itt van a szabadságunk, Megyünk erre száz kilométert, meg arra százat. Vagy beállunk a bárba, menetrendszerűen. Eljártunk itt magunknak a nagy életet...

— Mit? Ezt a füstöt? A részeg zongoristát? A sötétet? Ezeket a gyenge kis nőket? A viskyt? Még, hogy ismerjük a bártulajt?

— Azt, De józanul ocsmány, hervasztó ez az egész! Még díszletnek is rossz.

— Menjünk innen?

— Menjünk.

— Sokat kellene olvasni.

— Hát nem olvasunk? Dehogyanem.

— Állnak és bámulnak. Nem is rossz fejek. Egy csomó spiritu-szos, Nézd, ott a Dzseki, a Pista, meg a többi.

— Az a zongorista legalább befejsza magát az érzelmeibe.

— Ha van neki.

— Nincs ideje kijózanodni. Emlékszem, mikor még kis krapek voltam, úgy bámultuk Földváron, mint egy istent. Már akkor is holt részeg volt.

— Most meg pertuban vagy vele.

— Nagy teljesítmény!

— Csinálni kellene valamit.

— Holnap hova megyünk?

— Mit tudom én. A Nagyszállóba.

— Minek? Odakacsázunk egy csodálatosan fésült babához, elő a jómodorral, és „szabad egy táncra kisasszony”? Öreg vagyok már ehhez.

— Tudsz jobbat.

— Valami jó kis szerelem kellene.

Regős István

CSINÁLNI KELLENE VALAMIT

— Sajnálom azt a nőt, Isteni kéglije volt. És még szeretett is. Oltári jó fej volt. Mindenről lehetett vele dumálni. Holnap felhívom.

— Az se kellett...

— Nekünk a Világ Nője se kellene.

— Az se. De pénz az kéne.

— Minek? Mondd meg, minek?! Tessék. Most tízezer forint van a zsebemben. Jó? Tessék, most mit kezdjünk vele? Mondd, mit kezdjünk?

— Nem tudom. De már az, hogy van. Szóval, érted? Így azért más...

— Más a fenét! Egyébként feljártam hozzá. Már mint a nőhöz. Egy éjjel háromszor összevesztünk. Hazarohantam. Aztán vissza. Fel kéne hívni.

— Hívjuk.

— Ilyenkor ne. Vagy két hónapja felhívtam, azt mondtam, csak azért kereslek, mert kolbászt akarok venni tőled. Röhhögsz, mi? Az anyja küldte faluról. Állatj jó kolbász volt. Azt mondta, tudta, hogy csak ezért hívtam fel.

— En is sajnálom valakit. Emlékszel arra a kis mixerbabára? Vén baba lehet már... Vén? Jó lehiggadt és kész. Olyan dolgom sose lesz többé, mint mellette volt. De ő sem volt jó.

— Nekünk a Világ Nője se kellene.

— Délelőtt aludt, délután fodrász, éjjel dolgozott. Reggel meg bebújt az ágyamba. De elszúrta.

— Nem voltál álmos hajnalban?

— Néha.

— És holnap mit csinálunk?

— Délelőtt meló.

— A munka!

— Banditól tanulhattunk volna. Nekivágtott és csinálja.

— Ki sem mozdult a kégliből. Úgy tanult, mint egy gúzu. Perc-re beosztotta az idejét. Mi erre egyszerűen képtelenek vagyunk.

— Akkor mehetünk a francba. Jó lenne valami, jó lenne valami. De, persze, semmiért. Ingyen.

— Na, azért nem egészen...

— Ne játsszuk meg magunkat, apám! Itt állok egy kész kötéttel. Arra is képtelen vagyok, hogy megmozduljak. Mitől vagyunk ilyen tespedtek?

— Körülöttünk meg minden forr.

— Te, üt állatian a bal első kerék...

— Nekimentem egy rohadt holtvágánynak. Szétvágta a két első gumit. Megvulkanizálták. Az út.

— Ócska már ez.

— Ócska? Az életem van benne! Negyvenezer forint. Egy zoknit nem vettem, egy pohár sört. Mintha a bal lábamat vágnák le...

— Röhhögök. Sajnos, röhhögök...

— En is. Belül röhhögök.

— Jobb lenne a Dunába fordítani. És holnap újat venni.

— Az ötszáz helyett egy Musztángot? Mi?

— Az! Micsoda műszerfala van egy Musztángnak, apám!

— Nekem még ötszázasom sincs.

— Örülj neki, hogy nincs rá gondod.

— De otthon van... Otthon van gond.

— Engem már nem érdekel a feleségem. Egyébként sötét az ablaka. Biztos megint annál a szerencsétlen barátnőjénél alszik.

— Mindenkit érdekel egy kicsit a felesége. Nekem ne linkelj.

— Hányszor, de hányszor to-lakszik elem az Évi! Amikor már azt hiszem, csak az van, akit ölelek.

— Szeretted... Nem lehet csak úgy egyszerűen leradrozni.

— Csak még egyszer találkoz-nék egy ilvannel!

— Ok meg téged keresnek. De biztosan megunnád őket.

— Dehogynám!

— Mi mindenkivel lefekszünk. Mindenkivel.

— Így nem lehet.

— Hát, hol vannak azok a nők? Hol lehet megtalálni őket?

— Nem tudunk élni, öregem.

— Nem hát.

— Felhívlak. Otthon leszel?

— Tízíg.

— Csinálni kellene valamit.

— Jó. Holnap majd megbeszéljük.

Rudnai Gábor

KÖLTŐINVÁZIÓ

Ki hányaveti, ki meg elegáns, mindegyiknek más és más a póza. Kit ismerőse, kit meg az apósa protezsál.

s ha nem, hát azt mondja, hogy proletár — felvakart sebek a káderlapon — kedvenc szavuk a Forradalom, de mit jelent nekik e fogalom? Együtt került a zagyva agyba

Maó és Dózsa.

Ha téma nincs, jó lesz a lexikon, ha papir nincs, jó lesz a péklapát — hiába masíroznak balra át, a fenegyerek is csak epigon, a fontoskodó is csak díttétans.